

3. Порядок проведення антикорупційної експертизи: затв. наказом Міністерства юстиції України від 18.03.2015 № 383/5 / *Верховна Рада України*. ШБ: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0303-15>.

4. Методологія проведення антикорупційної експертизи: затв. наказом Міністерства юстиції України від 24 квітня 2017 р. № 1395/5 / *Верховна Рада України*. иКБ: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/тя.ш/u1395323-17>.

5. Альтернативний звіт оцінки ефективності впровадження державної антикорупційної політики / О.В. Калітенко, Д.О. Калмиков, І.Б. Коліушко та ін.; за заг. ред. М.І. Хавронюка. Київ: Москаленко О.М., 2019. 366 с.

6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень: Закон України від 22 листопада 2018 року / *Верховна Рада України*. иКБ: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19>.

7. Досудове розслідування кримінальних проступків: методичні рекомендації / С.С. Чернявський, М.С. Цуцкірідзе, Р.М. Дударець та ін. Київ: НАВС, 2019. 160 с.

Рощина Інна Олександрівна, професор кафедри кримінального права та процесу Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, кандидат юридичних наук, доцент

ПРИЧИНИ КОРУПЦІЇ В СУДОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

В даний час причини корупції в судовій системі також одна з гострих тем, навколо якої ведуть дискусії багато вчених і практичних працівників. Висуваються різного роду теорії про причини злочинності у судовій системі, при цьому далеко не реальні. Так, О. Костенко пише, що «стан, у якому сьогодні перебуває українське суспільство, є кризовим, бо уражені усі сфери суспільного життя. Ознаки цієї кризи вказують на її глибинний характер. Очевидно, є якийсь радикальний фактор «Х», що й породжує кризу... Згідно із ідеологією соціального натуралізму, якщо воля і свідомість людей знаходяться у стані неузгодженості із законами соціальної природи, то такі люди стають творцями соціальної кризи. Зазначена неузгодженість і є тим фактором «Х», що являється коренем соціальних криз. Усунути цей кризогенний фактор можна лише шляхом приведення волі і свідомості людей у стан узгодженості із природними законами суспільного життя людей [1, с. 108 - 109].

Після винесення вироку сумнозвісному судді - коляднику Р. Зваричу, експертами були висловлювання про те, що достатньо в кожному обласному місті посадити на лаву підсудних по одному судді, як всі судді перестануть брати хабарі [2].

Міністр внутрішніх справ України А. Аваков пропонував взагалі здійснити повне перезавантаження суддівського корпусу. На його думку, всі недавні закони і проекти змін до законів щодо судів - лише напівзаходи. Змінити ситуацію може тільки реальне перезавантаження судової системи. Перезавантаження, в яке повірять люди. Перезавантаження, яке вижене з суддівського корпусу «рішал» і залишить кваліфікованих чесних профі - дивно, але такі є і в нинішніх судах! Перезавантаження, яке приведе до судів юристів - носіїв нової ідеології морального судді, для якого імператив Свободи та Закону вище влади і грошей. Роботу судової системи в Україні потрібно призупинити на три місяці в рамках реформи правоохоронних органів [3].

23.10.2015 р. колишній прем'єр-міністр України А. Яценюк у Берліні на українсько - німецькому діловому форумі заявив, що уряд виступає за проведення масштабної судової реформи і повну заміну суддівського корпусу в Україні зі звільненням 9000 суддів [4]. Є й інші теорії причин злочинності в судовій системі України. Однак, всі ці теорії в практичній діяльності для боротьби з корупцією в судовій системі явно не підходять

Причинами корупції в судовій системі України, на нашу думку є:

- 1) призначення суддів, замість їх виборності народом;
- 2) відсутність реального інституту присяжних;
- 3) втручання в діяльність судових органів.

З метою боротьби з корупцією в судовій системі багато разів приймалися закони України для реорганізації самої системи.

Перші місяці роботи судів за новими законами однозначно показали, що ця реформи були проведені поверхово й не професійно, через те вони не тільки не змінили ситуацію у суддівському корпусі в кращу сторону, але ще суттєво збільшили її.

Не припинилися ці екзекуції над судовою владою і після прийняття 16.10.2019 р. Закону України № 193-IX «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законів України щодо діяльності органів суддівського врядування» [5], яким, в черговий раз, до чинного Закону України № 1402 - VIII від 02.06.2016 р. «Про судоустрій і статус суддів» були внесені такі зміни:

1) скорочується кількість суддів Верховного Суду вдвічі (з 192 до 100);

2) запроваджується новий порядок формування Вищої кваліфікаційної комісії суддів;

3) розширюються повноваження Вищої Ради правосуддя:

- Вища рада правосуддя призначає та звільняє з посад членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України;

- приймає рішення про звільнення членів Вищої ради правосуддя;

- при Вищій ради правосуддя на 6 років створюється новий дисциплінарний орган - Комісія з питань доброчесності та етики тощо.

Аналізуючи ці зміни в Законі України № 1402 - VIII від 02.06.2016 р. «Про Судоустрій и статус суддів» не важко зробити висновок про те, що вони не тільки не піддаються здоровому глузду, але і не відповідають Конституції України. В зв'язку з цим Верховний суд України звернувся до Конституційного суду з поданням щодо конституційності окремих положень [Закону «Про судоустрій і статус суддів»](#).

Зокрема, судді Верховного суду вважають неконституційним новий порядок формування Вищої кваліфікаційної комісії суддів і порядок звільнення членів Вищої ради правосуддя новим органом, що не передбачений Конституцією тощо [6].

Ми повністю згодні з думкою Верховного Суду України, що цей [закон про судову реформу не є реформаторським](#), а спрямований на руйнування судової системи країни.

Отож, з метою усунення причин корупції в судовій системі, терміново необхідно запровадити:

- а) виборність суддів,
- б) повноцінний інститут присяжних,
- в) зняття недоторканності з суддів.

Список використаних джерел

1. Костенко О. М. Проблема 1 сучасної цивілізації (в українському контексті). Черкаси: СУЕМ, 2008. 112 с.

2. Експерт: «Достаточно всего 27 Зваричей». Сегодня. 2011. 6 октября.

3. А. Аваков пропонує на три місяці призупинити роботу судів.
URL : http://www.newsru.ua/ukraine/04jan2016/try_misiatsi_bez_sudiv.html.

4. Кабмін виступає за проведення масштабної судової реформи та повну зміну суддівського корпусу в Україні. URL: <http://www.5.ua/suspilstvo/Ukrainskyi-uriad-napoliahaie-na-zviinenni-9-tys-suddiv--Yatseniuk-96461.html>.

5. Закон України № 193-IX «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законів України щодо діяльності органів суддівського врядування». URL: <https://www.google.com/search?q=%D0%97%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD+%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8+%E2%84%96+193>.

6. Верховний суд просить визнати неконституційними окремі положення судової реформи. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/verhovniy-sud-prosit-konstituciyniy-sud-rozglyanuti-sudovu-reformu-novini->